

Tocqueville deel 2

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Maieutiek 2017 college-2

Democratie en hoe het tot stand kwam

- Het verschil tussen de **klassieke democratie** en de moderne democratie;
 - **Klassieke democratie** gericht op afstand nemen van achterwaarts de toekomst ingaan;
 - Denken in oorzaak en gevolg,
 - Goden en voorouders loslaten,
 - Gemeenschappelijk dragen van de cultuur staat centraal;
- “we beschouwen een ieder die niet aan het leven als burger deelneemt niet als iemand die zich met zijn eigen zaken bemoeit, maar als nutteloos”. (Perikles ±429 BCE)

Maieutiek 2017 college-2

Moderne democratie

- Groot verschil Amerika - Europa;
- **Amerika** begint van de grond af aan. Er is geen aristocratie of overheid.
- **Europa** schaft het feodale stelsel af en overall ontstaan experimenten met andere bestuursvormen.
- 1789 Franse revolutie en 1848 revolutie Europa.

Maieutiek 2017 college-2

Nederland

- Thorbecke deed zijn democratische voorstellen al in 1838, maar kreeg meer gedaan na de opstanden elders in Europa van 1848;
- Ministeriële verantwoordelijkheid, Rechtstreekse verkiezingen van de Tweede kamer, de gemeenteraden en de Provinciale Staten.
 - Openbaarheid van vergaderingen van de vertegenwoordigende lichamen
 - De mogelijkheid om de kamer te ontbinden (nieuwe verkiezingen) en recht van amendement (Tweede Kamer) en het recht van enquête (Eerste Kamer)
 - De wet op het Middelbare onderwijs werd aangenomen, waaruit de HBS is voortgekomen en Toelating van meisjes tot de HBS en de universiteit (Aletta Jacobs).

Maieutiek 2017 college-3

Amerika

- Democratie van het volk (er is niemand anders)
- Amerika bestaat uit een *bottom-up* structuur
- Wat men niet zelf kan wordt uitbesteed daarbij wordt noodzakelijkerwijs een stukje van de eigenmacht afgestaan.

Maieutiek 2017 college-2

Europa

- Democratie van én voor het volk.
 - Frankrijk (Europa) kent een *top down* structuur;
 1. Machthebber,
 2. Ambtenaren
 3. Volk
- De bevolking wordt machtiger en krijgt noodzakelijkerwijs een stukje afgestane eigenmacht van de machthebber.

Maieutiek 2017 college-2

Filosofie van de democratie in Europa

- Er zijn twee lijnen ten aanzien van de democratie;
- 1. Iedereen wil uiteindelijk hetzelfde goede, dat goede moet bevorderd worden. (Rousseau)
- 2. Iedereen heeft de vrijheid zijn mening deel te laten zijn van de democratie en dat kan botsen. (Mill)

Maieutiek 2017 college-2

Filosofie van de democratie in Europa

De geschiedenis wikkelt zich af met een onontkoombaar doel en dat gaat via:

1. De Geest (Hegel)
2. De materie (Marx)

De Franse revolutie 1789 is sterk beïnvloed door Rousseau; *Volonté général*. De revoluties daarna ook door jong-Hegelianen (Marx) en het socialisme. (Proudon)

Maieutiek 2017 college-2

Filosofie van de democratie Amerika

In Amerika blijven Hobbes en Locke van belang
Pas later eind 19de eeuw Pragmatisme (James Dewey Peirce)

De filosofie van het geestesleven is persoonlijk en wordt ingevuld vanuit de religie.

Maieutiek 2017 college-2

Clubs en associaties

Associaties en clubs spelen een belangrijke rol in het democratisch proces in Frankrijk en Duitsland. De club in Engeland was ouder, maar daardoor ook meer elitair.

Associatie = belangengroepering

Club = meer algemene vereniging. Politieke vereniging was lang verboden. Maar juist hier wordt bewustzijn gekweekt, *bildung* en vorming geboden en ontstaat ook verzet van en voor het volk.

Maieutiek 2017 college-2

Top down democratisering

- Initiatief en uitvoering van de democratisering is vnl. in handen van liberale verlichtingsidealist en later communisten. Beide groepen, hoe onderling verdeeld ook, delen de gedachte dat het volk moet worden 'opgetild' om deel te kunnen hebben aan de democratische toekomst.
- Scholing, voorlichting, *bildung* maar ook paternalisme en de vorming van een intellectuele voorhoede zijn het gevolg.

Maieutiek 2017 college-2